

CONSELL GENERAL

PRINCIPAT D'ANDORRA

*Grup Parlamentari
Socialdemòcrata*

SESSIÓ DEL CONSELL GENERAL

15 DE DESEMBRE DEL 2011

**INTERVENCIÓ DE JAUME BARTUMEU CASSANY, EN NOM DEL
GRUP PARLAMENTARI SOCIALDEMÒCRATA EN EL DEBAT DE
L'ESMENA A LA TOTALITAT AL PROJECTE DE **LLEI DE
PRESSUPOST GENERAL PER AL 2012****

L'esmena a la totalitat presentada pel Grup parlamentari socialdemòcrata confirma la nostra disconformitat amb els plantejaments –polítics, econòmics, tributaris i financers- amb els quals es presenta el projecte de pressupost per a l'any 2012.

Un pressupost que té dues característiques principals: És injust i és, també, inadaptat a la situació perquè la política que planteja ens porta directament a la recessió.

Quina serà la situació d'Andorra l'any 2012? En poques paraules la podem, dissortadament, dibuixar: explosió de l'endeutament, explosió de la desocupació i explosió de les desigualtats.

Però quan Andorra es troba en aquesta dramàtica situació és massa fàcil donar tota la culpa a la crisi del nostre entorn que tindria "... una incidència cabdal en l'evolució de l'economia andorrana."

La crisi de l'entorn no és la causa principal que Andorra es trobi en aquesta situació. Andorra es troba en aquesta situació perquè els governs liberals del període de creixement d'abans de la crisi no van voler reduir l'endeutament sinó que, pel contrari, el van augmentar alegrement i no van voler augmentar els ingressos tributaris sinó que van obviar l'aplicació de l'article 37 de la Constitució, impeding que tothom contribuís segons la seva capacitat econòmica.

La discussió que avui hem d'intentar fer és la del Pressupost pel 2012, ben entès. Però per jutjar-lo de debò necessitem entendre, primer, perquè estem on estem, on volem anar i com ho podem fer. Si no sabem això, no sabrem si el pressupost és una eina útil.

Que la crisi sigui de caràcter econòmic no significa en absolut que el seu origen estigui només en les polítiques econòmiques.

Hem de buscar-lo en els principis sobre el que som i on som, en les percepcions que s'han revelat errònies sobre la nostra relació amb Europa. En el malbaratament de diner públic en infraestructures improductives i en obsequis parroquialistes interessats, Sr. Martí.

En comptes d'assenyalar les debilitats i encoratjar esforços per corregir-les i seguir avançant; en lloc de propiciar un model de país competitiu i equilibrat, els governs liberals –els seus, Sr. Martí– i els comuns liberals –els seus, Sr. Martí– van confondre el creixement sostingut amb un senyal inequívoc d'immillorable salut.

Estaven convençuts que érem rics i que podien permetre's el luxe de mirar per sobre l'espatlla de la Unió Europea.

Hi havia més miratge que miracle.

Precisament per això hem de lamentar que aquest pressupost sigui de cega austeritat, amb retallades en gairebé tots els capítols. Com es pot, en la situació que pateix el nostre país, disminuir de 27,95% el pressupost del servei d'ocupació?

I com s'explica que les pensions per a persones amb discapacitat baixin un -3,79% i l'aportació a la Residència Solà d'Enclar un 48,52%?

Obeint disciplinadament les consignes de la Confederació Empresarial Andorrana el pressupost introdueix unes mesures d'ajustament que s'aplicaran als treballadors de la funció pública com si fos la solució per a la contenció de la despesa.

Aquesta política, que tindrà conseqüències sobre la capacitat adquisitiva de la població, ens portarà a un cul de sac.

Plantejar l'exercici pressupostari amb l'única ambició de reduir el dèficit és un mal negoci col·lectiu, perquè els negocis sense ambició de futur no són, per definició, bons negocis.

El menor consum portarà, a una reducció dels ingressos, la qual cosa farà que el Govern segueixi corrent darrera la reducció dels dèficits sense arribar-hi mai.

Aquest és el cercle viciós al qual aboquen les polítiques d'austeritat plantejades des de l'ortodòxia neoliberal.

Fa poques setmanes *l'Observatoire français des conjonctures économiques* ha exposat que les polítiques d'austeritat porten cap a la recessió.

En una nota publicada el passat 7 de setembre Henri Sterdyniak i Catherine Mathieu, investigadors en aquell *Observatoire* deien: "En una situació de creixement feble, de forta desocupació, en la qual la taxa d'interès ja és també molt feble, la prioritat no és reduir el dèficit públic, sinó ajudar la demanda privada."

Christian de Boissieu, professor a París I, que no pot ser considerat Keynesià com els investigadors que he esmentat, diu que "quan hom va massa ràpid i massa lluny, hom trenca el creixement i hom agreuja el ralentiment econòmic o bé hom accentua la recessió."

És una evidència que la reducció del dèficit pressupostari i de l'endeutament global de l'Estat no s'aconseguirà amb una política d'austeritat i retallada sinó amb una política macroeconòmica global.

El que cal és una política global que encari simultàniament els tres dèficits que té el nostre país: el dèficit de les finances públiques, ben entès, però també el dèficit de llocs de treball, de feina, i el dèficit de competitivitat.

I no hem trobat res en aquest pressupost que encari els dos darrers dèficits que he esmentat.

Pel que fa a l'ocupació ja he dit que hom constata fins i tot una reducció del 27,95% del pressupost.

En la situació de la nostra economia sobta molt.

Per això els deia que aquest pressupost és injust i inadaptat.

En el debat d'investidura del passat mes de maig va semblar que estàvem d'acord que, en aquesta legislatura, s'han d'adoptar decisions estructurals molt fondes per redreçar l'economia i sortir de la crisi que ha deixat el nostre país en un retrocés sense pal·liatius, amb moltes persones que han perdut la feina i no en troben cap altra, amb un empobriment de les classes mitges i una reducció de la protecció social a molts ciutadans i ciutadanes.

Hi ha moltes famílies que han d'emprar els seus estalvis, o endeutar-se, per arribar a final de mes.

Va semblar que estàvem d'acord, sí, però aquest projecte de pressupost ens ha fet veure que ens vam equivocar. Tenim una visió massa diferent del que Andorra i la seva gent necessiten.

La resposta als problemes de l'economia i de la gent d'Andorra no és la reducció del dèficit i prou.

La solució a la crisi no la trobarem per aquesta via. La bona via passa molt més per activar el creixement que no pas per escanyar les economies. El bon camí per sortir de la crisi és mobilitzar el diner per relançar el creixement, mitjançant el consum de les famílies i la inversió pública i privada.

Coneixem les dificultats que ens imposen el context de la crisi i la necessitat de reduir el dèficit al mateix temps. No serem nosaltres qui menystinguem el difícil exercici de fer aquest pressupost. Però la dificultat ni es supera amb passivitat en les relacions amb les entitats bancàries ni es supera, tampoc, assumint retalls estructurals que no tindran marxa enrere.

Aquesta falta de perspectiva és el que fa equivocar les prioritats del pressupost que avui es presenta.

No ens oposem a l'estalvi, ni a la major eficiència de les administracions públiques.

Però sí que estem en contra del que vostès creuen que serveix per la contenció de la despesa i, sobretot, per com la reparteixen entre els ciutadans. No volem un pressupost insolidari.

El problema no és l'austeritat, sinó la utilització que en fan, perquè la reparteixen malament, només ajustant i retallant serveis i, també, retallant ingressos.

Aquest és el nostre desacord de base. I és en aquest desacord que es fonamenta l'esmena a la totalitat que ha presentat el Grup socialdemòcrata.

No n'hi ha prou amb restringir despesa pública. Cal que les capes altes de la societat i les gran fortunes que s'emparen en l'"enginyeria fiscal" de deduccions i exempcions, contribueixin molt més del que ho fan ara. I també cal revisar la contribució de les entitats financeres.

I sense nous ingressos fiscals públics, en aquests moments que la recuperació no pot venir de la inversió privada, que té tancades les fonts del crèdit a les empreses, serà difícil generar més activitat econòmica.

D'altra banda, el pressupost és imprudent en la gestió de les finances públiques.

Imprudent perquè augmenta en un 68,07% les despeses financeres sobre les previstes en el projecte de l'any 2011, és a dir 13.742.000 euros més.

Aquest increment no es pot justificar només per la diversificació de les fonts de finançament, amb les emissions del deute públic, ni amb l'increment de l'euríbor.

Aquest increment astronòmic, val a dir-ho, és la crua traducció de la vostra claudicació davant les exigències del que qualifiqueu com "... les entitats financeres locals..." a l'hora d'augmentar els marges que apliquen a l'Estat.

I en aquest punt tornem al que deia al principi: saber per què estem on estem en les finances públiques. I aquesta pregunta no es pot respondre només apel·lant al mercat internacional: s'ha de reconèixer que es baixa els braços davant les exigències de "les entitats financeres locals."

Les coses es poden fer diferents. Això que el govern de DA planteja com un imponderable és modificable. Hi ha una alternativa.

Una alternativa que passa per marcar uns objectius clars en el pressupost.

Objectius de recuperació econòmica i de preservació de la cohesió social, perquè només així serà un pressupost útil. I el pressupost s'ha de centrar a complir aquests objectius, sent conscients dels condicionaments, òbviament, però explorant totes les vies possibles. Totes. No confiant-ho tot en la retallada en la despesa, també buscant quins ingressos es poden habilitar per fer front a la situació.

És necessari reactivar la inversió.

La inversió pública, amb actuacions anticíclics en sectors com les infraestructures socials i les comunicacions.

I la inversió privada. Assentar les bases que la incentivin hauria de ser una prioritat.

Malgrat la crisi i les seves conseqüències negatives hi ha inversors, nacionals i estrangers, disposats a continuar fent empresa al nostre país si les condicions de seguretat jurídica i l'accés al finançament es promouen i preserven.

Perquè aquí s'ha de triar, no entre el fàcil i el difícil –el Govern ja ha triat el fàcil– no entre el bo i el dolent. S'ha de triar entre el que és difícil però és menys perjudicial.

I, en aquests moments, s'ha d'esmoreir algunes retallades, que són inacceptables, fent major austeritat en certes partides, que esmenem, i invertint més en certes partides clau, que també hem esmenat.

Hem d'invertir més en ocupació, per no fomentar la fractura social.

Hem de parlar també –alt i fort– de la lluita contra el frau, contra l'economia amagada. I parlar d'ingressos, incrementant, com ho fan les nostres esmenes, el suport al desplegament tributari, que el projecte de Govern redueix en un 26,93%.

O la dotació a la inspecció i control tributari, que el projecte del Govern redueix en un -41,04%.

També s'ha de donar una clara prioritat al Pla de reactivació del comerç, i no reduir-li l'assignació en un -39,09% com fa el projecte que esmenem.

D'igual manera es troba a faltar una clara voluntat de tirar endavant el projecte d'ordenació del sector turístic quan el projecte del Govern es redueix en un -75,59%, la qual cosa també hem esmenat.

El 3 d'abril els ciutadans i les ciutadanes d'Andorra van parlar: van dir que volien majoritàriament un govern de DA. Així ho vam reconèixer i ho reconeixem.

Les eleccions van deixar les coses clares pel que fa a l'aritmètica parlamentària. Un 55% dels electors va donar a DA el mandat de dirigir el Govern i la llei electoral li va atribuir un 79% de la representació al Consell General. D'altra banda un 35% d'electores i electors van encomanar al PS el treball d'oposició, indispensable en un sistema parlamentari, i la llei electoral ens ha donat un 21% de la representació.

Això és així i no hi ha cap discussió a fer.

Però al que no s'hi val –Sr. Martí– és pensar-se que les urnes us han donat l'exclusivitat de representar Andorra i de decidir quines són les fronteres del debat.

Perquè hi ha dies que sembla que gairebé hauríem d'agrair al Govern que es digni acudir al Consell General de tant en tant, i es molesti a contestar algunes de les nostres demandes d'informació. Si, gairebé ho hauríem d'agrair, de tan evidents i reiterats que són els menysteniments al paper institucional del parlament i als drets de l'oposició parlamentària.

Amb les seves presses i els seus escurçaments de terminis –Sr. Síndic– ens estan negant el dret a debatre amb un cert rigor, amb el màxim coneixement. Així no es pot exercir responsablement el mandat de consellers generals. Les “noves formes” de DA fan que el debat del pressupost pel 2012 sigui, clar i català, un simulacre.

CONCLUSIÓ

I ja vaig acabant, senyor Síndic, resumint el que els he intentat dir i argumentar durant la meva exposició.

Tenim les raons, tenim els arguments econòmics, socials i polítics per dir que no a aquest Projecte de llei de pressupost que ens ha presentat el Govern, perquè creiem que no és un bon pressupost per a Andorra ni per fer front a les dificultats d'avui i al que haurien de ser les oportunitats, les potencialitats, del futur. El nostre NO és un NO a un pressupost que és tou amb la crisi i dur amb els febles.

No és un no contra el Govern. No és un no sustentat en aquella visió, reduccionista i poc constructiva, del paper de l'oposició a què ens tenien acostumats vostès els dos darrers anys, quan tossudament van bloquejar l'aprovació d'un pressupost.

És un no, el nostre, que es basa en el convenciment que hi ha una altra manera de fer, que és millor per la ciutadania.

Volem un pressupost que es preocupi de tothom i sobretot dels que més pateixen.

No volem un pressupost que vulgui consagrar la política del “espavila't com puguis, si pots”

El nostre és un no basat en el coneixement de la situació econòmica del país, en el realisme, però no en el catastrofisme.

El discurs de la por els hi deixem en exclusiva.

Es pot fer un pressupost viable, que no sigui injust socialment i que, alhora, ajudi a la reactivació econòmica.

Els eixos d'aquest pressupost alternatiu podrien ser els següents:

- 1- Racionalitzar les despeses, redistribuir de forma més justa les càrregues i aplanar els terminis per assolir uns objectius de dèficit públic raonables i esglaonats.
Paral·lelament preveure un esforç fiscal més gran, progressiu, per a les rendes més altes, avançant cap a l'impost sobre el rendiment del treball personal i la fortuna, que hauria d'aprovar-se el proper període de sessions.
- 2- Garantir el manteniment de la qualitat i eficiència dels serveis públics educatius, sanitaris, assistencials i judicials, amb un pla de mesures de racionalització de la despesa.
La nostra perspectiva és veure els serveis públics com a generadors d'ocupació, d'ampliació en conseqüència de la base de consum de les famílies, i de millora de les capacitats de coneixement, d'innovació i de la salut pública.
- 3- Pactar la revisió i reforma de les finances comunals amb la finalitat d'atendre més bé la ciutadania i ampliar els serveis públics, les inversions i les prestacions socials, i les possibilitats de promoció econòmica des de l'àmbit comunal.
- 4- Impulsar els nous sectors econòmics emergents i generadors d'ocupació, i redefinir els plans d'infraestructures: prioritat i ajuts a les energies renovables, a les tecnologies de la informació i la comunicació, i als sectors vinculats al medi ambient, a les noves tecnologies aplicades a la construcció, rehabilitació i reforma d'edificis.
- 5- Fer que l'Institut Nacional Andorrà de Finances, des de l'exercici de la seva autoritat financera pública, prioritzï i ampliï el suport que les entitats bancàries han de donar a l'economia productiva mitjançant línies de crèdit a les petites i mitjanes empreses i als treballadors autònoms, en especial per garantir la continuïtat de sectors d'activitat econòmica que sols necessiten liquiditat.
- 6- Impulsar mesures en matèria de competitivitat i internacionalització de la nostra economia: pla de reactivació del comerç i projecte d'ordenació del sector turístic i desenvolupament de l'Acord monetari amb la Unió Europea.

En definitiva, aquests són sis eixos per redreçar l'economia amb un pressupost adaptat a la situació.

Només creant ocupació, generant confiança en el consum, sense retallar sous ni drets, i canviant cap a un model més competitiu i sostenible, que ens aporti inversions, podem redreçar la situació econòmica i reduir el nombre de persones sense feina, tot millorant evidentment els comptes públics.

Estem en uns moments especialment delicats. Tant socialment com econòmicament.

¿És acceptable que qui ha guanyat les eleccions i governa vulgui, sense cap preavís explícit en el seu programa, modificar la situació retributiva dels funcionaris públics i retallar prestacions socials, que trobem dins el projecte del pressupost?

No val guanyar unes eleccions parlant de recuperar la il·lusió i, després, fer saber que, ara, tothom s'haurà d'estrènyer el cinturó i perdre greix.

Caldria tenir en compte qui té més greix, i quants forats li queden a cadascú al cinturó per poder estrènyer.

Ho dic perquè, després d'analitzar el pressupost, la reducció de greix sembla afectar més aquells que tenen poc greix per perdre.

L'objectiu bàsic hauria de ser reduir el dèficit i no la despesa social. I per aconseguir-ho hi ha dues palanques. Una, la despesa pública total, en la qual s'inclou la despesa social, però també altres que cal tenir en compte. L'altra els ingressos fiscals. Una bona política ha de combinar reducció de despesa amb augment d'ingressos.

Aquesta combinació és necessària tant per raons d'eficàcia econòmica com d'equitat social.

El pressupost que rebutgem no ho fa.